

Høringsinnspill til Felleskoleutvalget fra Vitensenterforeningen

Vitensenterforeningens hovedbudskap:

Fellesskolen står overfor komplekse og store samfunnsoppdrag. Svaret på mange av utfordringene ligger i styrket samarbeid:

- Fellesskolen trenger solide og gode partnere – mye mer enn hittil.
- Landets regionale vitensentre er et naturlig førstevalg for slike partnerskap.

1. Hva legger dere i begrepet fellesskolen?

Fellesskolen er den viktigste fellesarenaen for barn og unge i Norge. Den skal være inkluderende, likeverdig og samfunnsbyggende. Fellesskolen gir alle elever, uavhengig av bakgrunn, forutsetninger for å utvikle seg sosialt, faglig og personlig – og for å delta aktivt i demokratiet og arbeidslivet.

For Vitensenterforeningen innebærer fellesskolen også at skolen må speile det mangfoldige samfunnet og samarbeide tett med aktører som kan bidra til variasjon i undervisning, læringsglede og mestring for alle elever. Fellesskolen må være en arena for praktisk, utforskende og tverrfaglig læring – og det er nettopp her vitensentrene har sin styrke og relevans.

2. Hva mener dere det er viktigst å bevare ved dagens skole?

Det er særlig viktig å bevare fellesskolens brede samfunnsmandat og rolle som dannings- og utdanningsarena. Skolen må fortsette å være en sosial møteplass som styrker demokratisk forståelse, sosial mobilitet og felles verdier.

Vi vil spesielt trekke fram viktigheten av skolens rolle i å gi alle barn og unge mulighet til å utvikle kompetanser for framtida: utforskertrang, problemløsningsevne, samarbeid og skaperglede. Dette krever at skolen ikke bare formidler kunnskap, men legger til rette for erfaring, utforsking og praktisk læring – noe som mange lærere og elever i dag får støtte til gjennom vitensentrenes aktiviteter.

3. Hvilke utviklingstrekk i samfunnet mener dere utfordrer fellesskolen?

Fellesskolen utfordres i dag av en rekke samfunnstrekk:

- Økt mangfold blant elevene og ulikhet i forutsetninger for læring
- Synkende motivasjon og læringsresultater, særlig på mellom- og ungdomstrinnet
- Økende krav til digital kompetanse og teknologiforståelse
- Knapphet på tid, ressurser og fagpersonell i skolen

Samtidig stiller framtidens arbeidsliv større krav til kompetanser innen realfag og teknologi. For å møte disse utfordringene trenger skolen eksterne partnere som kan bidra med kvalitet, kompetanse, kapasitet og inspirasjon – i samarbeid med skolens ansatte.

De 13 regionale vitensentrene i Norge er i dag en underutnyttet ressurs. De samarbeider allerede med skoler over hele landet og når årlig over 320 000 elever og 45 000 lærere med praktisk, forskningsbasert og tverrfaglig formidling. Nesten halvparten av tilbudet skjer gjennom oppsøkende virksomhet ute i kommunene – der behovet er størst.

4. Hva skal skolens viktigste oppgaver være i fremtiden?

I fremtiden må skolen fortsatt danne og utdanne. Den må være en arena for både faglig utvikling, demokratisk deltakelse og livsmestring. For å oppnå dette må skolen:

- Legge til rette for praktisk, variert og utforskende læring
- Styrke elevenes motivasjon og mestring
- Skape koblinger mellom skole og samfunn
- Forberede elevene på et arbeidsliv i rask endring

Dette krever samarbeid med aktører som bringer inn ny kunnskap, andre perspektiver og inspirerende læringsopplevelser. Vitensentrene er et slikt virkemiddel, med lang erfaring i å utvikle opplegg i samspill med både lærere, næringsliv og forskning, og med evne til rask omstilling.

Vi anbefaler at utvalget vurderer etablering av strukturerte og forpliktende partnerskap mellom skolen og vitensentrene som et strategisk grep for å styrke fellesskolen framover.

Andre innspill innenfor utvalgets mandat

I lys av framtidsscenarioer med knapphet på offentlige ressurser og arbeidskraft, bør skolen få tilgang til flere eksterne læringsarenaer og ressurspersoner. Dette kan bidra til:

- Økt kapasitet og variasjon i undervisningen
- Styrket etter- og videreutdanning for lærere
- Bedre utnyttelse av eksisterende samfunnsressurser

Vitensentrene er allerede i dag samarbeidspartnere for lærerutdanninger, kommuner og nasjonale utdanningsaktører, og har infrastruktur og kompetanse til å løfte deler av skolens brede oppdrag.

Avslutning

Fellesskolen står i dag overfor store krav og muligheter. For å lykkes, må vi tenke nytt om samarbeid. Vitensenterforeningen mener at de regionale vitensentrene bør inngå som en integrert del av framtidens fellesskole – som inspirerende læringspartnere, som regionale kompetansemiljø og som brobyggere mellom skole, samfunn og framtid.

Kontaktinfo:

Styreleder, Vitensenterforeningen: Geir Bjørkøy
+47 922 43 387 | geir.bjorkoy@vitensenternordland.no